

**Evaluating of viewpoint
methodically and formal of
Arabic teaching set named as
“el-Yâsemîn”**

**“el-Yâsemîn” isimli Arapça
öğretim setinin biçimsel ve
yöntemsel açıdan
değerlendirilmesi**

Hacı Yılmaz¹

Abstract

The classical understanding of foreign language teaching in our country cannot be ignored in Arabic as in other languages and it is seen that some of the studies conducted in this field are incomplete or inadequate. Nowadays it is now well understood that language skills are not just the text to be read and written and then translated into the main language. Understanding and speaking skills prevented the learning of the grammar of that language first. For this purpose, language teaching and learning methods have changed in all parts of the world and accordingly materials that can serve the same purpose have begun to be developed. Language learning sets take the first place among them. Because, although the technology has been making dizzying progress, the book is always the first and most important material.

This article is about the newest set of Arabic language teaching sets, al-Yasemin, which has been studied in very few educational institutions. In the article, teaching the four skills of the set and teaching grammar methods were examined and suggestions were made for their deficiencies and their successful aspects were put forward.

After the examination, the "hands-Jasmine" of the teaching kit prepared a modern method, language is extremely successful in

Özet

Ülkemizde yabancı dil öğretimindeki klasik anlayış diğer dillerde olduğu gibi Arapçada da bir türlü aşılammakta, bu alanda yapılan bazı çalışmaların da eksik veya yetersiz kaldığı görülmektedir. Günümüzde dil becerilerinin sadece okuma ve yazma sonra da okunan metni ana dile çevirmek olmadığı artık iyice anlaşılmıştır. Anlama ve konuşma becerileri, ilk önce o dilin gramerinin öğrenilmesinin önüne geçmiştir. Bu amaçla dünyanın her tarafında dil öğretim ve öğrenim yöntemleri değişmiş ve buna bağlı olarak da aynı amaca hizmet edebilecek materyaller geliştirilmeye başlanmıştır. Dil öğrenim setleri bunlar arasında ilk sırayı almaktadır. Çünkü her ne kadar teknolojiye baş döndürücü ilerlemeler olmuş olsa da kitap her zaman ilk ve en önemli materyal olma özelliğini korumaktadır.

Bu makale, Arapça dil öğretim setleri içinde en yenisi olan ve henüz çok az eğitim kurumunda okutulmakta olan “el-Yâsemîn” isimli setin biçimsel ve yöntemsel incelemesini konu almaktadır. Makalede, setin fiziki durumu, dört beceriyi öğretme ve gramer öğretimi yöntemleri incelenmiş ayrıca varsa eksik yönleri için önerilerde bulunulmuş, başarılı yönleri de ortaya konulmuştur.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Ankara Yıldırım Beyazıt University, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Doğu Bilimleri ve Edebiyatları, Arap Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, hyilmaz@ybu.edu.tr

teaching their skills, visual and rich use of visual material, students in easily can carry size, the price is quite reasonable, more than equal to those who want to learn Arabic in Turkey conditions We believe that it can provide more benefits. In addition, we believe that it will increase the benefits of the teaching set by re-arranging the set within the framework of the suggestions we have made in the set and making some additions and subtractions if necessary.

At the end of the examination and determinations we made, it is concluded that the kitap al-Yasemin lar Arabic instruction set proves that it can learn Arabic at A1, A2 and B1 level, and that it does not require volumes of books.

Keywords: Education; Teaching Set; Arabic; Method; Review.

[\(Extended English summary is at the end of this document\)](#)

1. Giriş

Yabancı dil öğretimi, ders kitapları, materyaller ve uygulanan müfredatla birbirine bağlı çok boyutlu bir süreçtir. Yabancı dil öğretiminde sürecin sadece eğitsel boyutu değil aynı zamanda öğrencinin dili günlük hayatta kolayca kullanabilmesine imkân tanıyan şekliyle öğrenmesi önemlidir. Çünkü günlük hayatta kullanılabilen dil işlevseldir (Demiral-Yavuz, 2016: 133). Yabancı dil eğitimi eskiden beri genellikle okullarda yapılmaktadır. Günümüzde okulların yanı sıra dil laboratuvarları ve dilin doğal ortamında da yabancı dil eğitimi yapan kurumlar vardır. Arapça öğretiminde ders kitapları etkin rolünü sürdürmeye devam etmektedir. Öğretim sürecinde sıklıkla kullanılan ders kitaplarının seçimi ve değerlendirmesi çok önemlidir. Her yıl dünyanın dört bir tarafında Arapça öğretimi ile ilgili ders kitapları hazırlanmasına karşın, öğrencinin ve öğretmenin ihtiyacına uygun kitap seçimi hala büyük bir sorun arz etmektedir. Bu sebeple öğretmen ve öğrenci görüşleri alınarak yapılan ders kitabı değerlendirmeleri kitapların olumlu ve olumsuz yanlarını görebilmek için çok önemlidir (Demirel, 1993: 87).

Karaduman (1992: 320), her ne kadar bir ders kitabının gerek öğrenci gerekse öğretmen için son derece önemli bir destek ve rehber olmasına rağmen, bir programın ana hedeflerini belirlemede tek kaynak olmayacağını, dil öğrenim ve öğretim sürecinin tek bir kitapla başlayıp bitirilemeyeceğini ancak yardımcı olarak kullanılması gerektiği üzerinde durmaktadır.

Doğan (1989: 202), ise Arapçanın yabancı dil olarak öğretiminde bir ders kitabında bulunması gereken özellikleri şöyle sıralamaktadır:

- a-Kitap öğrencinin dil düzeyine uygun dil becerilerini kazandırma özelliği taşımalıdır.
- b-Konuşmayı anlamayı ve günlük konuşmaları bilinçli olarak dinlemeyi öğretmelidir.
- c-Arapçayı doğrudan bir iletişim aracı olarak konuşmayı öğretmeye uygun olmalıdır.

Yapılan inceleme sonucu, “el-Yâsemîn” öğretim setinin modern bir metotla hazırlanmış, dil becerilerinin öğretilmesinde son derece başarılı, görsel ve işitsel materyali kullanma açısından oldukça zengin, öğrencinin kolayca taşıyabileceği ebatlarda, fiyat olarak oldukça makul, Türkiye şartlarında Arapça öğrenmek isteyenlere eşitlerine nazaran daha fazla yarar sağlayabileceği kanaatindeyiz. Belirttiğimiz eksikliklerin giderilmesi ve yaptığımız öneriler çerçevesinde setin tekrar düzenlenmesi faydasını bir kat daha artıracığına inanıyoruz.

Ulaştığımız bir başka sonuç ise, iki cilt olan “el-Yâsemîn” Arapça öğretim setiyle A1, A2 ve B1 düzeyinde Arapça öğrenilebileceği ve bunun için ciltler dolusu kitaba gerek olmadığıdır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim; Öğretim Seti; Arapça; Yöntem; İnceleme.

d-Öğrencinin kendi isteklerini Arapça olarak etkileyici bir üslupla anlatmasını öğretebilecek teknik özelliklere sahip olması gerekmektedir.

e-Öğrenciye Arap kültürü hakkında yeterli bilgileri kademeli olarak vermelidir.

Yabancı dil öğretimi alanında ders kitaplarının önemine binaen YÖK, ilk defa 2001–2002 yılında Yabancı Dil Eğitimi Bölümü dahil olmak üzere tüm öğretmen yetiştiren bölümlere “Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Dersi” koymuştur. Bu dersin amacı öğretmen adaylarına mesleğe başlamadan önce ileride kullanacakları kitaplarını tanıma fırsatı vermek ve daha da önemlisi onları öğretim durumuna ve öğrenci ihtiyaçlarına en uygun ders kitabını seçme becerisiyle donatmaktır (Yanpar, 1999: 44).

Yabancı dil öğretimi sadece sınıf içiyle sınırlı kalmamalıdır. Çünkü birey, o dili günlük hayatta ihtiyaçlarını karşılamak, diğer insanlarla iletişime geçmek için öğrenmektedir. Öğretmen ve ders odaklı eğitim anlayışı ile dil öğrenimi sadece sınıfta kalır. Öğrenci sınıfta öğrendiklerini farklı kullanabileceği ortamlar bulmalıdır. Özellikle hedef dilin konuşulduğu ülkede yaşanması öğrenci için farklı öğrenim ortamları ve farklı tecrübeler demektir ki bu da öğrenilen her bir dilbilgisi yapısının, kelimenin ve deyimlerin pratikte kullanılması ya da bu türden farklı bir şeylerin öğrenilmesi demektir (Demiral-Yavuz, 2016: 138).

Türkiye’de özellikle son yıllarda, Arapça öğretimine devlet ve millet olarak daha fazla önem verildiği çok açık bir şekilde görülmektedir. Bu durum, söz konusu dilin öğrenilmesini zorunlu kılan siyasi, ekonomik ve sosyolojik sebepler yanında Türk insanının yabancı dil öğrenmeye karşı olan bakış açısının da değişmesiyle yakından ilgilidir. Çünkü önceleri mollaların ve din adamlarının dili olarak kabul edilen ve halkın öğrenmekte çok zorlandığı buna bağlı olarak da yeterli ilgiyi göstermediği Arapça, artık diğer yabancı diller gibi öğrenilmesi gerekli diller arasına girmeyi başarmıştır. Buna bağlı olarak da yeni ve daha faydalı materyaller geliştirilmiştir. Bunların başında dil öğretim setleri gelmektedir. Özellikle yurt dışı kaynaklı olan bu setlerden her yıl birkaç tane görmek mümkün olmaktadır. Bir kısmının ticari amaçlarla hazırlandığı anlaşılan bu setlerin, ilgililerce ayrıştırılması ve en faydalı olan setin ortaya konulması gerekmektedir. Şüphesiz bu, uzun deneme ve incelemeler sonunda gerçekleşebilecek bir durumdur.

Bu makaleye konu olan “el-Yâsemîn” seti hakkında henüz herhangi bir çalışma yapılmamıştır. Daha yeni okutulmaya başlayan setin yöntemi ve konuları ilgililer tarafından merak edilmektedir. Çünkü her ne kadar hiçbir kitap mükemmel olmasa da en az hatalı ve en çok faydalı kitabı seçmek herkesin ortak arzudur. Bu amaçla bu setin inceleniyor olması bu konudaki birçok soruya da cevap olacak sonuçları içermesi bakımından önem arz etmektedir.

Çalışma, setin öğretim yöntemlerini ortaya koymayı, varsa eksik yönleri için önerilerde bulunmayı, avantajlı olan yanlarını tespit etmeyi, setin başka bir yardımcı materyale ihtiyacı olup olmadığını belirlemeyi, kitapla ilgili merak edilen hususları açıklamayı ve Arapça eğitim veren kurumlardaki öğretmenlere yol göstermeyi amaçlamaktadır.

Makale, “el-Yâsemîn” isimli Arapça eğitim setinin “Aıştırma Kitabı” ve “Öğrenci Kitabı” ile sınırlandırılmıştır.

Bu çalışmamızda, ülkemizde en son kullanılmaya başlayan bu setlerden “el-Yâsemîn” isimli set, yöntemsel açıdan ele alınmış ve enine boyuna incelenerek Türk öğrencilere ne kadar yarar sağlayabileceği, dört beceri öğretiminde hangi metotları kullandığı, gramer konuları ve interaktif yönleri üzerinde durulmuştur. Setin faydalı yönleri ortaya konulurken eksik tarafları içinde önerilerde bulunulmuştur.

Türkiye’de 1992-2017 yılları arasında kullanılan bütün eğitim setleri hakkında lisansüstü çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmaların neleri kapsadığı ve ne sonuçlar alındığı belirlenmiştir (Özcan, vd., 2015: 183). Bu setlerden sadece “el-Arabiyye beyne Yedeyk” isimli setin lisansüstü çalışması, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü’nde Reşit Deniz tarafından devam etmektedir.

2. Problem

Ders kitapları, öğretmenin ne öğreteceğini öğrencinin ise ne öğreneceğini önemli ölçüde etkilemektedir. 2017 yılında eğitim sahasına çıkan “el-Yâsemîn” isimli set eğitim kurumlarında okutulmaya başlanmıştır. Bu çalışmada, bu setin Arapça eğitiminde dört dil becerisini geliştirmekte yararlı olup olmadığı, yararlıysa ne kadar yararlı olduğu, bu becerileri ve dilbilgisi konularını verirken benimsediği yöntemler, setin yardımcı materyallerinin ne kadar etkili olduğu ve yöntemi ortaya konulmaya çalışılmıştır.

3. Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, verilerin toplanması ve analizi bilgilerine yer verilmektedir.

3.1. Araştırma Modeli

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi ve literatür değerlendirmesi kullanılmıştır. Öncelikle yurt içi ve yurt dışında yabancı dil öğretimi, öğrenen özerkliği, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, ders dışı öğrenme ortamları, ders dışı dil öğrenme ortamları ile ilgili yer alan tez, makale, kitap ve bildiriler taranmış, bunlardan elde edilen bilgiler düzenlenmiştir.

Araştırmada, “Karma Model” kullanılmıştır. Karma model araştırma, araştırmacının yapmış olduğu araştırmasının bir aşamasında ya da araştırma süreçlerinin iki ya da daha fazla aşaması boyunca hem nicel hem de nitel araştırma yaklaşımlarını karılması şeklinde ifade edilebilir (Balci, 2009: 49).

3.2. Evren ve Örneklem

Bu çalışmanın evrenini Türkiye’de okutulmuş veya hali hazırda okutulan Arapça eğitim setleri, örneklemini ise “el-Yâsemîn” isimli eğitim seti oluşturmaktadır.

3.3. Verilerin Toplanması

Veriler “el-Yâsemîn” setinin taranması ve çıkan bilgilerin kategorize edilerek bunların analiz edilmesiyle elde edilmiştir. Ayrıca elde edilen bu veriler başka setler ve kitaplarla da bazı yönlerden karşılaştırmaya tabi tutulmuştur. Veriler toplanırken özellikle dört becerinin öğretimi açısından hangi yöntemlerin kullanıldığına dikkat edilmiş ve yöntemlerdeki eksiklikler varsa bunların giderilmesi için önerilerde bulunulmuştur.

3.4. Verilerin Analizi

Elde edilen veriler dil becerilerine göre kategorize edilerek ayrıştırılmıştır. Bunların düzeylere uygun olup olmadığı Avrupa Ortak Dil Çerçeve Metni’ne uygun konuları kapsayıp kapsamadığı kontrol edilmiştir.

4. Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde araştırmanın alt amaçlarına uygun olarak ortaya çıkan bulgulara yer verilmektedir. Bulguların analizi aşağıdaki inceleme sırasına göre yapılmıştır:

1. Set Hakkında Genel Bilgi
2. Setin Dört Dil Beceri Öğretiminde Kullandığı Yöntemi
3. Sette İşlenen Konular
4. Dilbilgisi Konuları ve Dilbilgisi Öğretiminde Kullanılan Yöntem
5. Alıştırma Kitabı
6. Setin İnteraktif Avantajları

4.1. Set Hakkında Genel Bilgi

Set, “Öğrenci Kitabı” ve “Alıştırma Kitabı” olmak üzere iki kitaptan oluşmaktadır. Her ikisi de hemen hemen aynı kalınlıkta ve aynı ebattadır.

4.1.1. “el-Yâsemîn” İsimli Setin Öğrenci Kitabı’nın Genel Tanıtımı

Kitabın Adı: el-Yasemin

Alt Başlığı: Silsile fi Ta’lîmi’l-Luğati’l-Arabiyye lin-Nâtıkîne bi-Ğayrihâ

Yazarı : Muhammad Bahgat Kanafani

Yayın Yılı : 1. Baskı, 25 Mart 2017

Yayınevi : Al Yasameen Yayınları-Dubai, UAE

Ünite Sayısı: XV

Sayfa Sayısı: 240

Diğer Özellikleri: Karton kapak, kuşe kağıda basılı, 21X28 cm. ebadında, seslendirmeli.

Kitabın Düzeyi: A1, A2, B1

4.1.2. “el-Yâsemîn” İsimli Setin Alıştırma Kitabı’nın Genel Tanıtımı

Kitabın Adı: el-Yasemin

Alt Başlığı : Silsile fi Ta’lîmi’l-Luğati’l-Arabiyye lin-Nâtıkîne bi-Ğayrihâ

Yazarı : Muhammad Bahgat Kanafani

Yayın Yılı :1. Baskı, 25 Mart 2017

Yayınevi :Al Yasameen Yayınları-Dubai, UAE

Ünite Sayısı: XV

Sayfa Sayısı: 272

Diğer Özellikleri: Karton kapak, kuşe kâğıda basılı, 21X28 cm. ebadında, seslendirmeli.

Kitabın Düzeyi:A1, A2, B1

4.1.3. Fiziksel Tanımlama

“Öğrenci Kitabı”nın kartondan olan sağ kapağı üzerinde setin ismi mavi renkle Arapça ve İngilizce olarak yazmakta, dünya haritası ve iki tane de Arap kültürünü simgeleyen bina resimleri bulunmaktadır. Sol kapakta ise, “yasemin” çiçeğinin isminin Farsçakökenli olduğundan, setin parçalarının günlük hayattan seçildiğinden, setin konuları işleme yönteminden, öğrenci ve öğretmen ve alıştırma kitabının özelliklerinden ve setin görsel ve işitsel özelliklerinden bahsedilmektedir. Öğrenci kitabı, ilim adamlarının set için söyledikleri sözlerle başlamaktadır. Daha sonra setin öğrencilere sunduğu olanaklardan bahsedilmiş ve içerdiği bölümlerin kısa tanıtımları yapılmıştır. Bu bölümün hemen arkasından ayrıntılı olarak içindekiler kısmı gelmekte ve burada onbeş ünitenin içeriği verilmektedir. Güzel cildi, kalınlık olarak ideal (240 sayfa) oluşu, boyutlarının uygun oluşu ve ofset baskısı kitabın fiziksel tanımlamasında öne çıkan unsurlardır. Ayrıca kitapta kullanılan yazı, resim ve çizimler genel ahlak kurallarına uygundur.

Yazma öğretimiyle ilgili bölümlerde kolaydan zora doğru izlenen bir yolla önce harf sonra kelime sonra cümle ve en sonunda küçük bir paragraf yazma şeklinde farklı aktivite ve alıştırmalarla öğrencinin yazma becerisini geliştirilmektedir. Setin yazma becerisine diğer becerilerden daha az yer ve verdiği gözlenmişse de verilen bu aktiviteler bu düzeydeki öğrenciler için tarafımızca da yeterli gözükmektedir.

"Örnek" ikonu altındaki bölümde ise o konuda işlenen dilbilgisi konusuyla ilgili farklı örnekler verilerek ilgili kısımlar renkli yapılarak öğrencilerin bu noktalara yoğunlaşmaları amaçlanmıştır.

Bu bölümlerden sonra beşinci dersin yani o düzeyin bitimine doğru öğretici oyunlar yer almaktadır. Bu oyunlardan amaç, öğrenciyi hem eğlendirmek hem de konuda geçen ve bilmesi gereken kelime ve kalıpları ona tekrar hatırlatmak olmalıdır. Daha önceki öğretim setlerinde görmediğimiz bu bölüm, bir nevi bu beş derslik düzeyin özeti şeklindedir.

Düzeğin en sonunda o düzeyde elde edilen tüm becerileri kapsayan kapsamlı bir sınav bulunmaktadır. Bu sınavın içeriğine yukarıda değinmiştik. Öğrenci için oldukça yararlı olan bu bölümü, ülkemizde daha önce okutulan "el-Arabiyye li'l-Hayat" ve "el-Arabiyye beyne Yedeyk" serilerinde, "اَحْتَبِرْ نَفْسَكَ" -kendini test et-" başlığı altında görmüştük. Ancak buradaki fark, bu sette dört becerinin ayrı ayrı sınavla ve kapsamlı bir şekilde test edilmiş olmasıdır ki bu da setin dört beceriye verdiği önemi ortaya koymaktadır.

Öğrenci kitabındaki B1 düzeyinin sonunda, artık ana konular ve sınavlar bitmiş sıra eklere gelmiştir. Kitapta bu bölüm "Ekler" başlığı altında değil, direkt olarak verilmiş ve bu sayfalar numaralandırılmamıştır. Burada ilk olarak, Arap devletlerinin kültürel haritası başlığı altında iki sayfadan oluşan bir bölüm vardır. Arap devletlerinden birer kare fotoğraf olup bu fotoğraflar, ait oldukları ülkelerin en belirgin özelliklerini yansıtmaktadır. Örneğin; Mısır için piramitler veya Suudi Arabistan için Kâbe'nin fotoğrafı gibi.

Yukarıdaki bölümden sonraki ikinci ek sayfasında ise iki tablo bulunmaktadır. Bu tabloların ilkinde " النحو العربي " başlığı ile Arapça temel dilbilgisi kuralları verilmektedir. Burada; kelime, fiiller, merfûât, mansûbât, mecrûrât birer örnekle çok kısa olarak özetlenmiştir (Tablo-2).

Tablo- 2

İkinci tabloda ise, Arapçadaki irab işaretleri yine birer örnekle gösterilmiştir (Tablo-3). Bu iki tablo, konuların özetlemesi ve fotoğrafının

Tablo- 3

Kitabın son sayfasında kitapta geçen, setin bizce de en önemli artışı olduğunu düşündüğümüz "öğretici oyunlar" hakkında ayrıntılı ve açıklayıcı bilgiler bulunmaktadır. Bu oyunlara internetten ulaşılabilen olup, ders dışı ortamlarda öğrenciler rahatlıkla bunlardan faydalanabilmektedirler. Bunlar; 240 karttan oluşan "kelime kartları". Bu oyunda kartlardaki kelimeler üç düzeyi kapsayacak şekilde düzenlenmiş ve kolaydan zora doğru bir yöntem uygulanmıştır. Her kart taşıdığı kelimenin türeyiş biçimine göre farklı renklere boyanmış ve her kartın arka tarafında karttaki kelimenin fotoğrafı bulunmaktadır. Bu konuda öğrenciler isterlerse kalimat.alyasameen.net adresinden daha geniş bilgi alabileceklerdir.

Ayrıca harfler ve yeni kelimelerin öğrenilmesinde “ebced” adlı oyun ve eğlence kartları da bulunmaktadır. Bu kartlar 169 adettir. Bu konuyla ilgili bilgiler abjad@alyasameen.net adresinden edinilebilir.

İnternet yoluyla ulaşılabilecek başka bir oyun da “hurufu’l-arabiyye”dir. Burada yirmi sekiz kart bulunmakta ve her kartta her harf için bir kelime bulunmaktadır. Bunların seslendirmelerine öğrenci yine internetten kartlardaki numaralar sayesinde huruf.alyasameen.net sitesinden ulaşabilmektedirler.

“kul lî” isimli kart oyunu doksan karttan oluşmakta ve Arapça öğreniminde konuşma ve yazma becerilerini geliştirmeye yardımcıdır.

Yüz yirmi karttan oluşan “ene indi ve men indehu” isimli kart oyununda her kartta bir soru ve bir cümle bulunmaktadır. Bu oyunun hazinesinin çoğalmasına yardımcı olmak için tasarlanmıştır. İndi.alyasameen.net

Bir başka oyun “bediye” dir. Bu oyun hem eğlenmek ve hem de öğrenmeye yönelik olup elli beş karttan meydana gelmektedir. Her iki kart arasında ortak bir şekil bulunmaktadır. Bu kart oyunu da kelime öğrenmeye yöneliktir ve badiha.alyasameen.net internet adresinden ulaşılabilir.

Kitabın sayfa numaraları rakamla verildiği gibi harflerle de verilerek sayıların öğretilmesine teşvik edici bir tutum izlenmiştir.

Son olarak jumal.alyasameen.net sitesinde bulunan “cümel” oyunundan bahsetmek gerekirse oyun, altmış karttan oluşmakta ve bu kartlar fiiller, isimler, sıfatlar ve harfler şeklinde bölümlere ayrılmıştır. Bu oyun tamamen öğrencinin cümle kurmasına yönelik hazırlanmıştır. Bu kartlarla bin cümle kurulabilmektedir.

4.2. Setin Konuları İşleme ve Dört Dil Becerisi Öğretiminde Kullandığı Yöntem

Dil öğretiminin temel amacı dil becerilerinin öğrenciye kazandırılmasıdır. Bunun için doğru yöntem ve doğru materyal seçimi oldukça önemlidir. Özellikle dil becerilerinin hangi sırayla ele alınması gerektiği, zaman ve etki açısından önemlidir. Son yıllara kadar ülkemizde okuma-anlamayı ön plana alan bir yöntemle dil öğretimi yapılmaktaydı. Buna medrese ekolü de denilmekteydi. Bu yöntem yüzyıllarca denendi ama istenilen sonuç bir türlü alınamadı. Çünkü dinleme ve konuşma becerileri olmadan dil öğretimi yarım kalmakta tek ayaklı bir adam gibi olmaktadır. Bunu destekleyen ve sadece okuma-anlama yöntemi üzerinde duran bir çok eski ve hatta yeni metodoloji kitapları bulunmaktadır (Hûlî, 2000). Ancak zamanla bu yöntem iflas etmiştir. Bunun yerine kanaatimizce de uygun olan dört beceriyi aynı anda ve belirli bir yöntem içinde geliştirmekle ve gramere boğulmadan yabancı dille yüz yüze gelinerek yabancı dil öğrenilmektedir. Ancak burada da başka bir sorunla karşılaşmıştır; dört becerinin hangisiyle başlanmalı ve hangi yöntemler kullanılmalı? Bizim de en doğru sıralama olduğuna inandığımız dinleme, konuşma, okuma ve yazma şeklindeki bir sıralamayı birçok yazar desteklemektedir (el-Fuzan, 2015: er-Rehban vd. , 2017: Özcan vd., 2018: Demirel, 1993). Çünkü bu sıralama insan fıtratına en uygun sıralamadır.

Bu bölümde “el-Yâsemîn” isimli öğretim setinin dört beceriyi öğretme metodu ve konuları işleme yöntemi ele alınacaktır. Bunun için kitaptaki dört beceriyle ilgili tüm aktiviteler taranmış ve aşağıdaki bilgilere ulaşılmıştır.

4.2.1. Dinleme Becerisini Geliştirme Aktiviteleri ve Kullanılan Yöntem

Ülkemizdeki yabancı dil öğretiminde dinleme becerisinin, dil öğrenmenin ilk ve en etkili becerisi olduğu artık şüpheye yer bırakmayacak şekilde nihayet anlaşılmıştır. Dolayısıyla bundan sonraki programların dinleme becerisini ön plana çıkaran içerikleri barındıracağını tahmin etmek zor olmasa gerektir. Bunun için bu beceriyi ilk sıraya alan kitapların da önem kazandığı bir döneme girilmiş bulunmaktadır. Bu bağlamda incelediğimiz “el-Yâsemîn” isimli öğretim setinin dinleme becerisini kazandırmak için nasıl bir yöntem izlediğine bakalım.

“el-Yâsemîn” setinde bizce en dikkat çeken nokta, ünitelerin birçoğunun dinleme becerisiyle başlamasıdır. Bu durum daha A1 düzeyinin ilk dersinden başlamakta ve B1 düzeyinin son iki ünitesi hariç tüm set boyunca devam etmektedir. Bu noktada kitap bizce de doğru yöntemi seçmiş ve önce dinlemeyle başlamıştır. Yukarıda değinildiği gibi dinleme bölümleri kulaklık işareti ile gösterilmekte ve kulaklığın içindeki rakam da internetten dinleme dosyasının numarasını işaret etmektedir. Dinleme Cd ‘si olmayan setin, dinleme metinleri ana dili Arapça olanlar tarafından seslendirilmekte ve konuşmanın geçtiği doğal ortam sesleri de zaman zaman yansıtılmaktadır. Dinleme metinlerinin seslendirilmeleri önceleri yavaş daha sonraları kademeli olarak daha hızlı ve doğala en yakın haliyle okunmuştur. Dinleme dosyaları internetten www.iarabi.org sitesinden indirilebilmektedir.

Her üniteye yaklaşık sekiz-dokuz dinleme bölümü bulunmaktadır ki bu oldukça yeterli bir sayıdır. Dinleme bölümleri genellikle “اسْتَمِعْ وَرَدِّدْ=dinle ve tekrar et” ikonuyla verilmektedir. Bu uygulamanın, dinleme-konuşma ikilisinin aynı anda gelişmesi için önemli bir uygulama olduğunu düşünüyoruz. Bunun dışında “استمع ولاحظ/استمع واقرأ/استمع واكتب=Dinle ve dikkat et/dinle ve oku/dinle ve yaz” şeklinde talimatlar da bulunmaktadır. Bunlar, setin dinleme becerisini diğer tüm becerilerin önüne koyduğu ve her beceriden önce dinleme yaptırarak o beceriyi kazandırmaya çalıştığını göstermektedir.

Sonuç olarak, setin dinleme metinlerinin açık ve anlaşılır olduğu ve sette yeterince dinleme bölümlerine yer verildiği, dinleme metinlerinin sadece kitaptaki okuma parçaları ya da diğer aktivitelerle sınırlı kalmayıp tamamen farklı konulardan da oluştuğu söylenebilir. Bu, öğrencinin farklı ve görmediği metinleri dinleyerek anlama becerilerini geliştirmekte bizce çok önemli bir yöntemdir. Bu anlamda dinleme becerisinin öğretilmesinde setin kesin bir başarısından söz edilebilir.

4.2.2. Konuşma Becerisini Geliştirme Aktiviteleri ve Kullanılan Yöntem

“el-Yâsemîn” Arapça öğretim seti konuşma becerisi için iki farklı aktivite sunmuştur. Bunlardan birincisi, “التحدث” yani tekil konuşma(monolog), diğeri ise “المحاوره” yani karşılıklı konuşma (diyalog) dır. Bundan önce eğitim kurumlarımızda okutulan iki önemli set olan “el-Arabiyye beyne Yedeyk” setinde sadece “الكلام” başlığı altında monolog verilmekteyken, “el-Yâsemîn” den önce çıkan “Silsiletu’l-Lisan” isimli öğretim setinde ne monolog ne de diyalog bölümleri bulunmaktadır. Bu sette konuşma becerisi için verilen aktivite sadece ünite başlarındaki “أجب عن الأسئلة” bölümündeki iki-üç soru ile okuma parçalarından sonra parçayla ilgili “الناتية” bölümündeki üç-dört sorudan ibaretti. Bu durum göz önünde bulundurulduğunda “el-Yâsemîn” setinin konuşma becerisini geliştirmeye yönelik önemli iki aktivite sunması setin becerileri öğretme yöntemi açısından önemini bir kez daha ortaya koymaktadır.

İncelediğimiz kadarıyla kitap, bütün düzeylerde konuşma becerisini geliştirmeye yönelik alıştırmalar vermektedir. Set, her üniteye ortalama altı monolog sekiz tane de diyalog etkinliği ile gerçekten bu anlamda göz doldurmaktadır. Karşılıklı konuşma metinleri ünitenin konusuyla ilgili olduğu gibi sınıf içindeki bir durum veya eşya hakkında da olabilmekte, ilerleyen düzeylerde de “Şehrinizin en meşhur kişileri kimlerdir, neler yapmışlardır?” gibi geçmişte yaşanan ve diğer öğrencilerin bilmediği bir olayın anlatılması istenmektedir.

Sonuç olarak, setin konuşma öğretimi bakımından çok başarılı olduğu söylenebilir. Basit diyaloglardan başlayarak karmaşık metinlere doğru bir seyir izlemesi öğretim yöntemi açısından önemlidir. En basit seviyede bile öğrenciye konuşmaya teşvik etmesi hatta zorlaması öğrencinin dilinin çözülmesi ve konuşamama korkusunu yenmesi açısından fevkalade önemlidir.

4.2.3. Okuma Becerisini Geliştirme Aktiviteleri ve Kullanılan Yöntem

A1 düzeyinin ilk dersinde daha çok dinleme ve harflerin yazımına önem verilmiş doğal olarak herhangi bir okuma parçası konulmamıştır. İkinci derste basit tanışma metniyle ilk okuma metni verilmiştir ki bu durum diğer öğretim setlerinde de hemen hemen aynı şekildedir. Setin

okuma parçalarında yeterince yeni kelime öğretmektedir. Kelimelerin benzerleri verilerek birbirinden ayırt edilmeleri için okuma aktiviteleri konulmuştur (s.43) ki bu daha ilk ünitelerde başlamaktadır. Öğrencinin ileride yazma ve okuma hatalarını en aza indirebilmesi için bu alıştırmaların çok faydalı olduğu kesindir.

Okuma parçaları, içeriğe uygun olarak resim ve fotoğraflarla desteklenmiş (s.44, 45) böylelikle öğrencinin henüz okuma parçasını okumadan önce parça hakkında iyi kötü bir fikir sahibi olması sağlanmıştır.

Okuma parçaları ünitenin konusuna ve dilbilgisinde verilen kurala uygun olarak hazırlanmış (40, 59), dilbilgisi kurallarının geçtiği kelimeler okuma parçalarında sarı ile boyanmıştır. Metinler öğrencinin seviyesine uygun düzenlenmiş ve onun ilgisini çekecek konular seçilmiştir. Parçalardaki terkipler ve bağlaç kullanımı günlük hayatta öğrencinin kullanabileceği niteliktedir.

A1 düzeyinin beşinci dersinden itibaren artık diyalog ve bir paragraftan oluşan küçük okuma parçalarının yerini uzun metinler almış olsa da bu metinlerin içerik ve kelimeleri A1 düzeyini geçmemektedir. Burada zannımızca öğrencileri A2 ve B1 düzeyindeki uzun ve zor parçalara hazırlamak amacıyla uzun parçalar verilmiştir. Öte yandan ünitelerin okuma parçaları açısından zengin olduğunu, her üniteye 4-5 tane irili ufaklı okuma metninin bulunduğunu söylemekte de fayda olduğunu düşünüyoruz. Çünkü okuma parçalarının bu düzeyde bu kadar yoğun olması öğrencinin yabancı bir alfabeyle okumasını sağlamlaştıracağı gibi kelime hazinesini de geliştirecektir.

A2 düzeyi okuma becerisi ile ilgili kitabın yine aynı yöntemi kullandığı yani kolaydan zora doğru bir yöntem uyguladığı görülmektedir. Diyalogun azaltıldığı ve karmaşık yapıların ve harfi cerli önemli fiillerin bolca kullanıldığı uzun okuma metinlerine bu düzeyde çokça rastlanmaktadır. Bu bölümde bazı okuma parçalarında öğretilen yeni kelimelerin farklı bir renkle boyanarak dikkat çekmek istenildiği görülmektedir. Daha sonra okuma çözümleme bölümünde bu kelimelerle öğrenciden cümle kurması istenmektedir. Bu da öğrenciye kelime kazandırmak için güzel bir yöntem olarak görülebilir.

B1 düzeyi okuma metinlerinin daha teknik ve güncel olduğu söylenebilir. Örneğin, Araplarda erkek ve kadınlar için giyim modası, seyahat, buluşlar, Arap yazısı gibi. Artık bu düzeyde parçalar çok uzun ve zor yapılar ve bağlaçlar içermektedir. Bu aşamadaki bazı metinlerin bu düzeyin üzerinde olduğu söylenebilir. Ancak bunların öğrenciyi daha karmaşık ve zor metinlere hazırlamak için konulmuş olduğunu düşünmekteyiz.

Sonuç olarak, bu öğretim setinde yeterince okuma parçası kullanıldığı, parçaların istenildiği kadar yeni kelime öğrettiği, okuma parçalarının güncel konulardan seçilerek öğrencileri Arapçaya ve okumaya teşvik ettiği söylenebilir. Kitabın bu beceride kolaydan zora, azdan çoğa, seyrekten yoğunla doğru bir yöntem izlediği, okuma parçalarındaki kelimeleri öğretmek için değişik aktiviteler sunduğu, okuma parçalarının dinleme metinleri ve resim ve fotoğraflarla desteklenerek daha kalıcı olmasına çalışıldığı görülmektedir.

4.2.4. Yazma Becerisini Geliştirme Aktiviteleri ve Kullanılan Yöntem

Sette yazma aktiviteleri daha birinci derste dinleme becerisine paralel olarak harfleri dinleyip yazmayla başlamaktadır. Özellikle dinlenen metinlerin yazılması şeklinde görülen bu becerinin aktiviteleri; boşlukları doldurma, panodaki eksikleri tamamlama, okuma metinlerinde geçen yeni kelimeleri deftere yazma, öğretmenin okuduğu bir metni harekeleme, dilbilgisi konusuyla ilgili örnek yazma, işlenen yeni bir kalıpla kendinden bir cümle kurma ve verilen bir resmi niteleyen bir cümle yazma gibi değişik şekillerde karşımıza çıkmaktadır. Yazma aktiviteleri açısından setin A1 düzeyinde, çok doğru bir yöntemle, önce kelime sonra da cümle yazdığını görmekteyiz. Yani parçadan bütüne doğru bir yöntem izlenmiştir.

A2 düzeyinin ilk ünitesinden itibaren paragraf yazma çalışmalarının başladığı görülmektedir(s.88). Burada ünite konusuyla ilgili küçük bir paragraf yazılması istenmektedir. Ünitelerdeki beceri dağılımlarında, dinleme ve okumadan sonra dört-beş aktivite ile yazma becerisinin geldiği görülmüştür. Bu düzeyin bazı yazma aktivitelerinde “el-Arabiyyeli'l-Hayat” serisinde olduğu gibi belli konu başlıkları verilerek bunlar etrafında bir mektup ya da üç küçük paragrafı geçmeyecek şekilde bir kompozisyon yazılması istenmekte ve öğrenci uzun kompozisyon yazımlarına hazırlanmaktadır. Bu aşamanın başka bir aktivitesi de yazma becerisini dilbilgisiyle birleştirerek yapılan çalışmalardır. Burada, okuma parçası yazılarak parçada geçen muzari fillerin maziye ya da tam tersi bir işleme tabi tutulması istenmektedir.

B1 düzeyi yazma etkinliklerinde artık öğrencinin kendi zihninden ve uzun bir metin yazması beklenmektedir. Bu metinler, okuma parçalarını özetlemek ya da bir atasözünü açıklamak şeklinde kendini göstermektedir. Bu düzey alıştırmalarından biri de öğrencinin geçmiş zamanda yaşadığı bir anısını anlatmasıdır. Bu etkinlikler, adeta öğrencinin üç düzey boyunca öğrendiklerinin tamamını kullandığı bir arena durumundadır. Çünkü kelime, cümle, dilbilgisi ve kalıp ifadelerin kullandığı yegâne alan, yazma becerisi alanıdır.

Sonuç olarak, sette yazma becerisine diğer aktivitelerden daha az yer verilmiştir. Bu üç düzey için bu durum normal de görülebilirse de set için bir eksiklik olarak göze çarpmaktadır. Kanaatimizce setteki yazma etkinliklerde tümevarım yönteminin kullanılması doğru bir yöntemdir. Bu yöntemde parçadan bütüne doğru ilerlenmekte, örnek olay, sorun ve özel durumlardan hareketle genel kurallara veya sonuçlara ulaşılmaktadır. Bu işlem öğrencilerde dilbilgisi mantığını keşfetmekte ve bilimsel düşünme becerisini geliştirmeye katkıda bulunmaktadır (Altun, 2017: 40).

4.3. “el-Yâsemîn” Setinde İşlenen Konular

“el-Yâsemîn” setinin A1,A2 ve B1 düzeyini kapsadığını ve her düzeyin beşer üniteden oluştuğu hususuna çalışmamızın daha önceki bölümlerinde kısaca değinmiştik. Bu bölümde setin ele aldığı konuları ayrıntılı olarak inceleyecek ve kelime zenginliği, zorluk-kolaylık ve güncelliği bakımından değerlendireceğiz.

Setin her düzeyinin başında düzey A1,A2, B1 şeklinde belirtilmiştir. A1 düzeyinin beş ünitesinin konuları toplu olarak düzey giriş sayfasında ayrıntılı bir biçimde açıklanmıştır. Biz burada konuların düzeye uygun olup olmadığı ve yöntemi açısından bakacağız.

A1 düzeyinin ilk ünitesinde alfabenin öğretilmesi hedeflenmiştir. “Elif-Bâ” isimli bu ünite, önce harfler dinletilmesiyle başlamakta sonra harflerin yazımı, benzer harf ve seslere, duyduğu harfi yazmaya sonra hareketlere geçilmektedir. Konu işlenirken bütün dil becerilerine yer verilmiş ayrıca oyunlarla desteklenmiştir. Kanaatimizce dikkatli ve düzenli çalışan bir öğrenci için bu ünite ilk aşama için yeterlidir. Çünkü birçok aktivite ve ders dışı oyun kartlarıyla bu ünite kolaylıkla anlaşılacak bir düzeydedir. İkinci ünite “es-Selamu Aleykum” adını taşımaktadır. Ünite ilk bakışta tanışma ve tanıştırma konusunu ele alıyor gözükse de birden ona kadar sayıları, kimlik kartı doldurma, telefon numarası söyleme, Araplardaki erkek-kadın isimleri gibi konuyla ilgili bazı bilgileri de içermektedir. “Ene Edrusu” ismini taşıyan üçüncü ünite, bir önceki konuyu pekiştirecek yeni küçük bir parçayla başlamakta daha sonra yeni fiiller kullanarak eğitim ve öğretimle ilgili bir paragrafık parçalarla devam etmektedir. Burada eski kelimeler yer yer tekrar edilirken yeni kelimeler de öğretilmektedir. Bu ünite renkleri müennes-müzekker olarak ayrıca verilmiştir. Dördüncü ünite “Ene A'melu” isindedir. Burada yine dinleme ile başlanmış ve meslek isimleri öğretilmeye çalışılmıştır. Verilen parçalarda sarmal bir bakış açısının belirtilerini görmek mümkündür. Çünkü dördüncü ünite bile hala tanışma ve kendini tanıtmayla ilgili parçalar ve diyaloglar bulunmaktadır. Bu diyalogların arasına yeni konuyla ilgili kelime ve terimlerin serpiştirilerek harmanlandığı dikkatler kaçmamaktadır. Bu üniteden itibaren artık konuyla ilgili iki paragrafık okuma ve dinleme parçalara başlanmaktadır. Bu ünitedeki parçaların kelime zenginliği ve zorluğu düzeyin biraz üzerinde olsa da kanaatimizce bu durum A2 düzeyine bir hazırlık olarak değerlendirilmiştir. Beşinci ve A1 düzeyinin

son ünitesinin konusu “Ailetî” dir. Konu diyaloglarla başlamış ve ilerleyen sayfalarda uzun parçalarla devam etmektedir. Parçaların geçen dört üniteadaki konuları kapsadığını söylemek abartılı olmayacaktır. Bu ünite de çok fazla yeni kelime verilmemiş önceki kelimelerin tekrarı benimsenmiştir.

Sonuç olarak, A1 düzeyi parçaları ve konuları düzeye uygun, kelime zenginliği bakımından yeterli, ünite konuları dört beceri aktiviteleriyle öğretilmeye çalışılmış, yeni kelimeler ayrıca verilmemiş ancak parça içerinde farklı bir renkle işaretlenmiştir. Okuma ve dinleme parçaları sarmal olarak bir önceki üniteleri kapsayan diyalog ve düz metinlerden oluşmuştur. Bu düzeyde, **Sarmal Öğrenme Yaklaşımı**²’nin çok güzel ve başarılı bir şekilde kullanıldığı görülmektedir.

A2 düzeyinde yine beş ünite bulunmaktadır. Bunlar; “Luğatî el-Arabiyye”, “Yevmun min Hayatî”, “Menzilî”, “fî Medinetî”, “Taâmî” ‘dir. Genel olarak bakıldığında konuların A2 düzeyine uygun olduğu görülmektedir. İçeriklerine baktığımızda diğer setlerdeki aynı konuların klasik alt başlıklarının aksine bir durum olduğu gözlemlenmektedir. Örneğin, ilk ünite de Arapçanın dünya dilleri arasındaki yeri ve önemi ile Arapça konuşan ülkeler yarım sayfalık bir metinle anlatıldıktan sonra dünyada aslı Arapça olan kelimelerin kullanımı ve kullanan ülkelerin hangi kelimeleri kullandıklarını konu alan bir parça yer almaktadır. Bu ve benzeri durumlardan kitabın dili öğretirken Arap kültürünü de öğretmeye olan gayretini görmekteyiz. Kanaatimizce de bir öğretim setinin amaçlarından birinin de o dilin kültürel zenginliğini yansıtacak girişimler olması gerekliliğidir. Düzeyin ikinci ünitesinde çok güncel bir konu ele alınmış ve bir bireyin günlük aktiviteleri daha ünitenin jenerik sayfasında ayrıca verilmiştir. Ancak içeriğe baktığımızda yine diyalog destekli parçaların sadece öğrencinin okul hayatıyla ilgili olduğunu görmekteyiz. Bu ünite de okul dışı faaliyetlerin de yer aldığı parçaların da olmasının daha güzel ve güncel olacağı kanaatini taşımaktayız. Üçüncü ünite de Arap evlerinin özelliklerinden bahsedilmektedir. Değişik ülkelerden Arap evlerinin yapısı, şekli ve konforundan söz edilerek üniteye başlanmıştır. Bu ünite de ev eşyaları ve adres sorma gibi konuyla ilgili alt öğeler de yer almaktadır. Yaptığımız incelemeye göre konu güzel ve kapsamlı bir şekilde incelenmiş, önce küçük sonra daha uzun ve zor parçalara doğru kolaydan zora giden bir metotla parçalar sıralanmıştır. Kelime zenginliği açısından baktığımızda, özellikle uzun parçalarda güncel ve önemli kelimelerin kullanıldığı kolayca fark edilmektedir. Dördüncü ünite de şehir hayatı birçok boyutuyla ele alınmış, düzey öğrencisinin ihtiyacı olan bilgiler fazlasıyla verilmiştir. Trafik işaretleri, adres sorma, genel mekanların isimleri, adres verme gibi konular alt konular olarak işlenmiştir. Diğer ünitelerde olduğu gibi bu ünite de sıra dışı ve diğer setlerde görmediğimiz kelimeler dikkat çekmektedir. Yeni kelime öğretimi ve tekrar açısından konular oldukça zengindir. Bu düzeyin son ünitesi “Taâmî” isimli ünite dir. Bu ünite de yemekler ve yiyecek isimleri yeterince verilmiş olup ayrıca geçmiş zamanlardaki yeme-içme alışkanlıklarına da değinilmiştir. Yine parçalar kolaydan zora doğru sıralanmıştır.

B1 düzeyinin konuları beş ünite için şöyle sıralanmaktadır: “fî’s-Suûk”, “İcâzetî”, “Risâletî”, “el-Aklu’s-Selîm fî’l-Cismi’s-Selîm”, “el-Âlem”. İlk ünite de çarşı ve alışverişle ilgili yeterince kelime verilmiştir. Konu renkli ve net fotoğraflarla da görsel olarak desteklenmektedir. Ünite de yer alan aktivitelerin hemen hemen hepsinde ünite konusu işlenmektedir. İkinci ünite de, seyahatle ilgili uzun diyalog ve parçalara yer verilmiştir. Verilen okuma parçalarında ünite de işlenen dilbilgisi konusu çok güzel bir şekilde ele alınmış ve konuyla ilgili yerler farklı renkle boyanmıştır. Verilen örnekler ünite konusuyla ilgili olup, hem yeni kelimeler hem de yeni dilbilgisi konusunu içermektedir. Okuma parçaları kalıp ifade ve deyimse söz öbeklerini barındırmaktadır. Üçüncü ünite de internet ve onunla ilgili alt konular işlenmiştir. Ayrıca mektup ve davetiye çeşitleri de burada örneklerle

²Bruner’in 1960’ta ortaya koyduğu **sarmal öğrenme** yaklaşımı (SPR) öncelikle ana terimleri belirlemek ve düşük zorluk derecesinden daha zor ve karmaşık problemlere geçmeyi temellendirmektedir. Her yeni düzeye geçişte ilk düzeyde öğrenilen kavramlar kullanılmaya ve tekrarlanmaya devam edilmekte; bu bakımdan öğrenme süreci kesintiye uğramamaktadır. Öğrenciyi merkeze alan bu eğitim biçimiyle öğrencinin içindeki merak duygusu beslenmekte; planlama yapması, araştırmacı olması ve bulgularını paylaşarak, uygulamasını temellendiriyor(<http://www.akasyam.com/egitimde-sarmal-yaklasim-nedir> ?).

tanıtılmaktadır. Dördüncü ünite de sporla ilgili iki parça sunulmuştur. Ayrıca beş duyu ile ilgili diyalog ve parçalara da rastlamaktayız. Ünitenin son taraflarına doğru hastalıklar hakkında ayrıntılı bilgi veren okuma parçaları bulunmaktadır. “el-Âlem” isimli son ünite de dünyadaki birçok konu ele alınmıştır. Öncelikle hayvanlar âleminden bahsedilmekte arkasından su ve suyun dünyadaki önemi, tarih boyunca insanoglu tarafından ulaşılan keşiflerin dünya hayatındaki değişikliklere değinen parçalar yer almaktadır.

“el-Yâsemîn” Arapça öğretim setinin konularını genel olarak bakmak gerekirse; setin konu çeşidinin diğer setlerdeki aynı düzey konularından daha az olduğu değerlendirilmiştir. Bundan önceki “Silsiletu’l-Lisan” setinin aynı düzeylerinde, sosyal hayat, ulaşım, iletişim, kültür, savaş ve barış, hava kirliliği, insan hakları gibi konular işlenmiş olmasına rağmen bu sette bu konulara girilmemiştir. Dolayısıyla konuların çeşitliliği açısından kitap zayıf kalmıştır.

Set dikkatle incelendiğinde, Arap kültürü ile ilgili konulara ve İslam dininin temel ibadetleriyle ilgili parçalara da yer verdiği görülecektir. Örneğin; A2 düzeyinin üçüncü ünitesinde (8. Ders) ünite konusu gündelik hayat olduğu halde, son da İslam dinindeki iki dini bayramla ilgili bir parça bulunmaktadır. Yine A2 düzeyinin son ünitesinde ünite konusu yeme-içme olduğu halde Ramazan ayı(s.142) onun kutsiyetinden bahsedilmektedir. B1 düzeyinin ilk dersi alış veriş ile ilgili olduğu halde yine içerikte zekat (s.169) konusuyla ilgili bir okuma parçası yer almaktadır. Düzeyin ikinci dersinde de tatil ile ilgili bir ünite olduğu halde İslam’ın temel ibadetlerinden hac ile ilgili bir metin bulunmaktadır. Daha sonraki ünite de mektupların adlı ünite “Berberde” isim konuyla ilgisiz bir metin bulunmaktadır. Yine aynı ünite de “el-Hattu’l-Arabi”(s.197), son ünite de “el-Âlem” konusu işlenirken son tarafta “el-Lehecâtu’l-Arabi”(s. 220) isimli ilgisiz bir metin bulunmaktadır. Bu metinlerin ünite de işlenen aynı konudan bıktırmamak için konu çeşitliliği açısından konulduğu kanaatindeyiz.

4.4. Dilbilgisi Konuları ve Dilbilgisi Öğretiminde Kullanılan Yöntem

Son yıllarda doğrudan dilbilgisi konularını ele alan kitapların terk edilerek dili bir bütün hâlinde ele alan ve Arapçaya bir iletişim dili olarak bakan dil eğitim kitaplarına dönüldüğü görülmektedir. Bu durum, metot olarak Arapçanın iletişim dili olarak öğretilmesinin benimsenmesi olarak da değerlendirilebiliriz. Bu yüzden kullanılan serilerin çoğunda doğrudan gramer verilmeyip dilin bizzat kendisi ile yüz yüze getirme şeklinde bir anlayışın benimsendiği görülmektedir. İncelediğimiz “el-Yâsemîn” öğretim setinin de bu metodu benimsediğini ve çok güzel bir şekilde uyguladığını söyleyebiliriz.

“el-Yâsemîn” setinin öğrenci kitabı dilbilgisi açısından incelendiğinde, ilk bakışta konuları özet olarak ele aldığı ve çok fazla örneğe yer vermediği göze çarpmaktadır. Bu durum kitap için bir eksiklik olarak görülebilir ancak bu durum alıştırmaya kitabında telafi edilmiş ve konularla ilgili her dil becerisini kapsayacak şekilde örneklere ve oyunlara yer verilmiştir. Diğer becerilerde kullanılan tümevarım öğretim yaklaşımının hali hazırdaki yani A1, A2 ve B1 düzeylerinde görememekteyiz. Çünkü konulara baktığımızda bir ünite içerisinde o konuyla ilgili bilinmesi gereken hemen hemen her şey anlatılarak her hangi bir tamamlanacak bölüm kalmamış. Tabi bunun üç düzeyi kapsadığını tekrar vurgulamak da fayda görmekteyiz. Eğer setin diğer düzeyleri de yazılmış olsaydı bu durumu tekrar değerlendirmek gerekebilirdi. Setin dilbilgisi yönteminin diğer setlerden farklılık gösterdiği ve bu konuyla ilgili ayrıca daha geniş bir çalışma yapmamız gerekecektir.

Sonuç olarak, set dilbilgisi konularını çeşitlilik anlamında yeterince işlemiş, konuları alıştırmalar ve dil becerileriyle pekiştirmiş, alıştırmaya kitabında kavramaya yönelik aktivitelerle desteklemiş ve mevcut düzeylerde bütüncül bir yöntem izlemiştir.

4.5. Setin İnteraktif Avantajları

Setin interaktif avantajlarının oldukça fazla olduğu görülmektedir. Seti satın aldığınızda setle beraber size internetten (iarabi.org) adresinden Akademi

Yasemin’e nasıl gireceğinizi tarif eden bir kart verilmektedir. Bu siteye girilerek kitabın ses dosyaları dinlenebilir ve videolarını izleyebilir. Ayrıca birçok eğitici materyal buradan indirilebilir. Buna ek olarak, buradan Alıştırma ve ana kitapta olmayan birçok alıştırmaya ulaşılabilir. Yine bu siteden öğretmenle ve dünyadaki tüm “el-Yâsemîn” öğrencileriyle bağlantı

kurulabilir.

Setin alıştırmaya kitabında her ünitenin bitiminde o ünite ile ilgili bir video bulunmaktadır. Öğrenci şifresiyle “Akademi Yasemin” sayfasına girerek bu

videoları istediği zaman izleyebilir.

Ayrıca öğrenciler “gerçek gerçeklik teknolojisi” yoluyla kitabı “interaktif kitap” şekline çevirerek cihazları kullanarak buradan akıllı dinleme metinlerine ve videolara ulaşabilmektedir. Ayrıca öğretmen kitabına pdf olarak yine alyasameen. Net sitesinden ulaşılabilir.

4.6. Alıştırma Kitabı

Setin yardımcı materyali olan alıştırmaya kitabı, öğrenci kitabı ile konu ve düzey olarak paralel gitmektedir. Konular görsel malzemeyle desteklenmiş ve alıştırmaya aktiviteleri dört dil becerisini kapsayacak şekilde düzenlenmiştir. Ünitelerde öğrenci kitabında geçen birer paragraflık parçalar harekesiz olarak verilmiş olup bunların harekelenmesi istenmiştir. Kanaatimizce bu fevkalade önemli bir aktivitedir. Çünkü böylece öğrenci hem kelime hazinesini güçlendirecek hem de dilbilgisi kurallarını uygulama fırsatı bulacaktır. Öte yandan ünite sonlarındaki beş altı satırdan oluşan âyet-i kerimelerin dinletilmesi ve yazdırılması da telaffuz ve imla bakımından öğrencilere önemli faydalar sağlayacaktır. Bunların yanında her ünitenin sonunda öğrencinin internetten izleyeceği bir videonun ilgili internet adresi verilmiştir. Öğrenci buradan görsel ve işitsel olarak dilini geliştirme imkanına sahip olmaktadır.

Alıştırma kitabında, öğrenci kitabında olmayan okuma parçaları da bulunmaktadır. Bundan amacın, öğrencilerin benzer kelimeler kullanılarak yazılan farklı bir metinle yüz yüze gelmelerini sağlamak olduğu şeklinde değerlendirilmiştir. Öğrenci kitabında olduğu gibi alıştırmaya kitabında da ünite sonlarında ana kitaptan farklı ve dört dil becerisini kavramaya yönelik sınavlar yer almaktadır. Ayrıca dil becerilerini kavramaya yönelik bulmaca ve dilsel oyunları da bu kitapta fazlaca görmek mümkündür. Yine alıştırmaya kitabında her ünite sonunda “terimler” bölümünü görmekteyiz. Burada terimlerin anlamlarının bulunup birer cümle kurulması istenmektedir ki bu uygulama bir dilin en zor öğretilen kelime grubu olan deyimsel ifadelerin kavranılmasında gerçekten etkili bir yöntem olarak karşımıza çıkmaktadır.

Alıştırma kitabının sonundaki ek sayfaların ilkinde dünya ülkelerini gösteren renkli bir harita bulunmaktadır. Sonraki sayfada, Arapçadaki türetmeyle ilgili bir örnek, tablo şeklinde verilmiştir. Bir diğer sayfada ise, Arapçadaki mezid babaların tablo halinde yer aldığı bir bölüme rastlıyoruz. Hemen arkasındaki ek sayfada, konuştukları dillere göre devletlerin dil haritası yer almaktadır. En sondaki ek sayfada ise yine ana kitapta yer alan dil oyunları ile ilgili tanıtım bulunmaktadır.

5. Sonuç

Yaptığımız çalışmada “el-Yâsemîn” Arapça öğretim seti biçimsel ve yönlemsel olarak incelenmiştir. İnceleme sonucu, setin olumlu yönlerinin olumsuz yönlerinden çok çok fazla olduğu görülmüştür. Kanaatimizce set, iki kitaptan oluşmasına rağmen, bu üç düzey için ciltlerce kitaba gerek olmadığını ortaya koyması anlamında güzel bir örnek teşkil etmektedir. Gerek kelime hazinesi gerekse dilsel aktiviteleri açısından set büyük oranda başarılıdır. Ancak her kitap gibi bu setin de eksik yönlerinin olmasından daha doğal bir şey olamazdı. Setin olumlu ve olumsuz yönlerinin tespitine geçmeden önce setin Avrupa Ortak Dil Çerçeve Metni’ndeki A1, A2, B1 düzeylerindeki konularla (Özcan, 2013:176) uyumlu olduğunu, bunun yazılı olarak setin dış kapak, düzey başlama ve tanıtım sayfalarında yer aldığını ayrıca vurgulamamızda fayda görmekteyiz. Aşağıda, yaptığımız incelemeler sonucu elde ettiğimiz verilere dayanarak setin olumlu ve olumsuz yönleri sıralanmıştır:

1- “el-Yâsemîn” Setinin Olumlu Yönleri

-Set iki kitaptan oluşmakta, kitapların ebatları taşıma açısından oldukça ideal olup, sağlam bir cilt yapısına sahiptir.

-Kitapların ciltlerinin dış kapaklarında Avrupa Ortak Dil Çerçeve Metni’ndeki A1, A2, B1 düzeyleri yazılmıştır.

-Kitabın taslağı ve planı yeterince açık ve uygundur.

-Ders kitabı görsel açıdan etkili bir şekilde düzenlenmiştir.

-Kitaptaki aktiviteler Arapçada öğretiminde ihtiyacı karşılamaktadır.

-Kitaptaki aktiviteler tek, eşli ve grup olarak çalışmayı sağlıyor.

-Kitapta kullanılan resimler ve fotoğraflar yeni kelimeleri daha rahat öğrenmeyi sağlıyor

-Kitaptaki materyaller dört dil becerisini (okuma, yazma, konuşma ve dinleme) dengeli olarak sunuyor.

-Ders kitabında kullanılan dil gerçek hayatta kullanılan Arapçayı yansıtıyor.

-Kitaptaki dilbilgisi konularının ve kelimelerinin öğretim sırası uygun şekilde verilmiştir.

-Kitaptaki dilbilgisi konuları kısa ve basit örneklerle sunuluyor.

-Ders kitabının konusu ve içeriği Arapça öğrenen birisi olarak ihtiyaçlarına uygundur

-Materyallerin konusu ve içeriği yeterince ilginç ve teşvik edicidir.

-becerinin ayrı ayrı sınavla ve kapsamlı bir şekilde test edilmiş olmasıdır ki bu da setin dört beceriye verdiği önemi ortaya koymaktadır

-el-Yasemin” setinin konuşma becerisini geliştirmeye yönelik önemli iki aktivite sunması setin becerileri öğretme yöntemi açısından önemini bir kez daha ortaya koymaktadır.

-Yine alıştırma kitabında her ünite sonunda “terimler” bölümünü görmekteyiz. Burada terimlerin anlamlarının bulunup birer cümle kurulması istenmektedir ki bu uygulama bir dilin en zor öğretilen kelime grubu olan deyimsel ifadelerin kavranılmasında gerçekten etkili bir yöntem olarak karşımıza çıkmaktadır.

-Ünitelerde öğrenci kitabında geçen birer paragraflık parçalar harekesiz olarak verilmiş olup bunların harekelenmesi istenmiştir. Kanaatimizce bu fevkalade önemli bir aktivitedir

-Bunların yanında her ünitenin sonunda öğrencinin internetten izleyeceği bir videonun ilgili internet adresi verilmiştir. Öğrenci buradan görsel ve işitsel olarak dilini geliştirme imkanına sahip olmaktadır.

2- “el-Yâsemîn” Setinin Olumsuz Yönleri

-Bazı ünitelerde dilbilgisi konuları yoğun bir şekilde ele alındığından öğrenci anlamakta zorluk çekmektedir.

Set, yazma becerisine diğer aktivitelerden daha az yer vermiştir. Bu üç düzey için bu durum normal de görülebilirse de set için bir eksiklik olarak göze çarpmaktadır.

-Yasemin” Arapça öğretim setinin konularını genel olarak değerlendirmek gerekirse; setin konu çeşidinin diğer setlerdeki aynı düzey konularından daha az olduğu değerlendirilmiştir.

-Setin piyasada kolayca bulunmayışı set için olumsuz bir yön teşkil etmektedir. Setin iki kitabını sadece şu an için İstanbul’da Akdem Yayınları’ndan bulabiliyoruz. Kitapçılarda henüz bulunmamaktadır.

Sonuç olarak, “el-Yâsemîn” öğretim setinin modern bir metotla hazırlanmış, dil becerilerinin öğretilmesinde son derece başarılı, görsel ve işitsel materyali kullanma açısından oldukça zengin, öğrencinin kolayca taşıyabileceği ebatlarda, fiyat olarak oldukça makul, Türkiye şartlarında Arapça öğrenmek isteyenlere diğer setlerden daha fazla yarar sağlayabilecek kanaatindeyiz. ayrıca setin gramer gerekse ve diğer beceriler için ek bir materyale ihtiyacının olduğunu düşünmüyoruz.

6. Öneriler

Başarılı bir çalışma olduğunu söyleyebileceğimiz setin, yazma becerisine biraz daha yer vermesi, dilbilgisi konularını özellikle ileriki konularda yoğunlaştırmayıp biraz daha eşit şekilde ünitelere dağıtması, kelimeleri ünitenin girişinde vererek öğrenciyi konuya hazırlaması sayfa düzenindeki birçok yerdeki karmaşıklığı giderecek ayıklamalar yapması kanaatimizce setin başarısı açısından daha faydalı olacaktır. Öte yandan önümüzdeki yıllarda bu setin birçok eğitim kurumu tarafından beğenilerek okunacağı kanaatimizden dolayı ilgililerin bir an önce setin dağıtımını yapmalarının gerekliliğine inanmaktayız.

Ayrıca sette tespit ettiğimiz eksikliklerin giderilmesi ve yaptığımız öneriler çerçevesinde setin tekrar düzenlenmesi, gerekiyorsa bazı ekleme ve çıkarmaların yapılmasının öğretim setinin faydasını bir kat daha artıracığına inanıyoruz.

Kaynakça

- Altun, A. (2017). *Türlere Arapça Öğretim Teknik ve Yöntemleri*. İstanbul. Akdem Yayınları.
- Balcı, A. (2009). *Sosyal Bilimlerde Araştırma*. Ankara: Pegem A.
- Demiral, H. - Yavuz, Ş. (2016). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Ders Dışı Öğrenme Ortamları. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama.*, 7(13), 2016, 129-146.
- Demircan, Ö. (1990). *Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay.
- Demirel, Ö. (1993). *Yabancı Dil Öğretimi*. Ankara: Usem Yayınları.
- Doğan, C. (1989). *Yabancı Dil Olarak Arapça Öğretim Metotları*. Ankara. Yy.
- el-Fuzan, A. (2015). *İdâât*. Konya. Tekin Kitabevi.
- el-Hülî, M.A. (2000). *Arapça Öğretim Metotları*. Çev. Cihaner Akçay. Ankara.
- Karaduman, A. E. (1992). Yabancı Dil Öğretiminde Ders Kitabı Değerlendirmesi. *G.Ü., G.E.F. Dergisi*, 8, 319-335.
- Karataş, Y. (2001). *Türkiye’de Arapça Öğretimi Açısından "Al-Arabiyya li’l-Hayat" Ders Kitabının Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Küçükahmetl. (2011). *Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Magdi, İ. (2004). *Türkiye’de Arapça Öğretimi Açısından "el-Kitabu’l-Esasi” Serisinin Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi., Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özcan. M. (2013). Arapça Program Geliştirmede “diller İçin Ortak Başvuru Metni”: İlköğretim Arapça Dersi Öğretim Programı Dersi Örneği. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 167-182.
- Özcan. vd.(2018). *Kuramdan Uygulamaya Arapça Dil Becerilerinin Öğretimi*. İstanbul. Akdem Yayınları.

er-Ruhban, A. vd. , (2017). *Yabancılara Arapça Öğretimi İçin Arapça Öğretim Rehberi*. İstanbul. Akdem Yayınları.
 Yanpar, T. T. ve Yıldırım, S. (1999). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*, Ankara: Anı Yayıncılık.

İnternet siteleri

abjad@alyasameen.net

badiha.alyasameen.net

huruf.alyasameen.net

İndi.alyasameen.net

jumal.alyasameen.net

kalimat.alyasameen.net

qulli.Alyasameen.net

www.alyasameen.net

www.iarabi.org

www.iarabi.org

Extended English Summary

In our study, the "el-Yasemin" Arabic teaching set was examined formally and methodically. The review found that the positive aspects of the set were far too many of the negative aspects. In our opinion, the set is a good example in the sense that although it consists of two books, there is no need for volumes for these three levels. The set is largely successful both in terms of vocabulary and linguistic activities. But like every book, nothing could be more natural than the lack of aspects of this set. Prior to determining the positive and negative aspects of the set, it is also useful to emphasize that the set is compatible with the subjects at levels A1, A2, B1 in the European common language framework text (Özcan, 2013:176) and that it is included in the external cover, level start and introduction pages of the set in writing. Below are the positive and negative aspects of the set based on the data we obtained from our reviews:

1-Positive Aspects of The" el-Yasemin " Set

- The Set consists of two books, the size of the books is quite ideal in terms of carrying, has a solid skin structure.
- Levels A1, A2, B1 in the European common language framework text are written on the outer covers of the volumes of the books.
- The outline and plan of the book is clear and appropriate enough.
- The textbook is visually effectively edited.
- The activities in the book Meet the need for teaching in Arabic.
- The activities in the book enable us to work as a single, paired and group.
- Pictures and photos used in the book are more comfortable than new words it enables learning
- The materials in the book offer balanced four language skills (reading, writing, speaking and listening).
- The language used in the textbook is Arabic, which is used in real life it reflects.
- The teaching order of grammar subjects and words in the book is appropriate in the manner given.
- Grammar topics in the book are presented with short and simple examples.
- The subject and content of the textbook are appropriate to my needs as a learner of Arabic
- The subject matter and content of the materials are sufficiently interesting and encouraging.

the skill has been tested separately and comprehensively, which reveals the importance of the set to the four skills

- el-Yasemin " set offers two important activities to improve speech skills, which once again reveals the importance of the set in terms of teaching skills.
- Again, we see the "terms" Section at the end of each unit in the exercise book. This practice is a really effective method of comprehending idiomatic expressions, which are the most difficult-to-teach vocabulary of a language.
- In the units, the pieces of one paragraph in the student's book were given without action and they were requested to be activated. In our opinion, this is an extremely important activity.
- In addition, at the end of each unit, the relevant internet address of a video that the student will watch from the internet is given. The student has the opportunity to develop his / her language visually and audibly.

2-Negative Aspects of The" el-Yasemin " Set

- Students have difficulty understanding grammar issues in some units.

The Set has given her writing ability less space than other activities. This three-level can be seen at this stage, although it stands out as a shortcoming for the set.

- el-Yasemin " if it is necessary to evaluate the subjects of the Arabic teaching set in general, the subject type of the set is less than the same level subjects in the other sets.
- The fact that the set is not readily available on the market constitutes a negative aspect for the set. Two books of the set can only be found at Akdem publications in Istanbul for the moment. Bookstores are not yet available.

As a result, "Al-Yasemin" were prepared by the method of the instruction set is a modern and extremely successful in the teaching of language skills, visual and sound very rich in terms of material use, the student can easily carry sizes price is quite reasonable, for those who want to learn Arabic in Turkey believe that we can benefit more from the other set. We also do not think that the set needs additional material for grammar or other skills.

Recommendations:

In our opinion, it is more useful for the success of the set to give a little more space to the writing ability, to concentrate grammar issues especially in the future, to distribute them more evenly to the units, to prepare the student by giving the words at the entrance of the unit, to make extracts that will eliminate the complexity in many places in the page layout. On the other hand, since we believe that this set will be read by many educational institutions in the coming years, we believe that it is necessary for those concerned to distribute the set as soon as possible.

In addition, we believe that eliminating the deficiencies we identified in the set and rearranging the set within the framework of the suggestions we made, adding and removing some of the necessary will increase the benefit of the teaching set one more time.